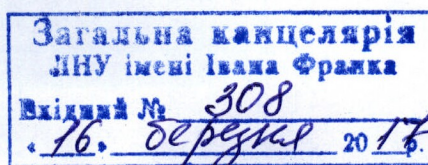

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу Підгірної Віри Святославівни
на тему: «Формування та використання прибутку суб'єктів
господарювання в умовах відкритої економіки України»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Актуальність теми дослідження

В умовах відкритої економіки багатоплановість ролі прибутку зумовлює необхідність розроблення механізму його формування та використання, згідно з чинними законами ринку, який забезпечує задоволення інтересів усіх учасників цього процесу. Прибуток суб'єктів господарювання є головним джерелом власних фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення фінансово-господарської діяльності. Їх нестача спричиняє виникнення боргів, що у кінцевому підсумку може призвести до фінансової кризи і банкрутства. Зростання прибутку суб'єктів господарювання значною мірою визначає не тільки темпи їх економічного розвитку, а і розвитку окремих регіонів та й країни в цілому, збільшення суспільного багатства і підвищення життєвого рівня населення. Чинниками, що впливають на фінансові результати за видами економічної діяльності, можуть бути: діючий порядок формування та використання прибутку суб'єктів господарювання, зміни обсягів виробництва, ефективність фінансового менеджменту підприємств та інше.

Разом з тим, фінансова теорія і практика сьогодення свідчать, що процес формування прибутку суб'єктів господарювання, ефективність його використання досліджені не повною мірою, без урахування сучасних

особливостей організації економічної діяльності та зростаючої ролі глобальних чинників, що визначає актуальність теми дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Детальне ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та автореферату Підгірної В.С. дозволяє визначити логічну послідовність викладення матеріалів дослідження. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані автором, мають належний рівень теоретичної обґрунтованості, базуються на критичному аналізі та узагальненні положень монографічних видань і статей вітчизняних та зарубіжних науковців, нормативно-правової бази щодо формування та використання прибутку суб'єктів господарювання, опрацюванні великого масиву статистично-фактологічних даних.

Виклад теоретичного матеріалу підкріплений аналізом фактичних даних, графічним матеріалом, власними розрахунками, посиланнями на положення чинного законодавства.

Про достовірність сформульованих наукових положень, висновків та пропозицій автора свідчить їх використання при підготовці наукових доповідей, апробація на наукових конференціях, впровадження отриманих наукових результатів у практику, навчальний процес, що підтверджено відповідними довідками про прийняття й використання результатів дисертаційної роботи.

Таким чином, основні наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані та достовірні, а дисертантка виявила здатність до структурованого, логічного та обґрунтованого викладення матеріалу, що характеризує її як зрілого науковця.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Отримані дисертантом наукові результати є особистим внеском автора у вирішення проблем, щодо управління процесами формування та використання прибутку суб'єктів господарювання.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (284 од.) і додатків (11 од.), розділи роботи логічно взаємозв'язані і становлять цілісне наукове дослідження з питань обґрунтування теоретико-методичних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки України.

Автор дисертації чітко сформулювала мету, завдання дослідження, виділила особистий внесок у розробку обраної проблематики, виважено підійшла до обґрунтування основних напрямів дослідження. Дослідження ґрунтуються на основі теоретичного опрацювання визначених завдань, вивченні праць провідних науковців України і зарубіжних країн, кваліфікованому відборі, систематизації та оцінці інформації і статистичних матеріалів.

У першому розділі роботи розглянуто теоретико-методологічні основи формування та використання прибутку суб'єктів господарювання України. Зокрема, автором запропоновано власне бачення визначення прибутку, який, у широкому розумінні представляє собою частину доданої вартості суспільного продукту, що формується і використовується в умовах ринку під впливом економічної кон'юнктури (с. 41). Значний інтерес становить також визначенні автором базові поняття (категорії пізнання), які у широкому розумінні розкривають економічну природу прибутку, зокрема сутність і явище, зміст і форму (с. 40-41). На теоретичному рівні дисертантом досліджено розмаїття видів прибутку, що відображають особливості його формування. Автор виділяє декілька видів, що носять узагальнений характер та широко використовуються у фінансовій звітності, – це валовий, операційний, прибуток до оподаткування, чистий прибуток та

прибуток, що знаходиться у господарському обігу (с. 69-70). Заслуговує на увагу методика оцінки рівня прибутковості з точки зору фінансової конкурентоспроможності суб'єктів господарювання України, зокрема автором розроблено показники фінансової конкурентоспроможності та показники фінансового запасу конкурентоспроможності (с. 91).

Другий розділ роботи присвячений організації, оцінці факторів прибутковості та сучасним особливостям формування прибуткових результатів діяльності суб'єктів господарювання України за видами економічної діяльності. Позитивної оцінки заслуговує проведений дисертантом аналіз впливу інвестиційно-фінансової діяльності на фінансовий результат діяльності суб'єктів господарювання (в основному, витрати перевищують доходи), а отже, знижують загальний рівень прибутковості (с. 102-104). У зв'язку з цим стає необхідним внесення змін у нормативно-правове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання. Особливу увагу заслуговує групування автором факторів прибутковості за певними ознаками: поділ факторів на внутрішні та зовнішні вказує на можливість зростання прибутковості суб'єктів господарювання (с. 121); екстенсивні та інтенсивні, за рахунок, яких можна виявляти резерви прибутковості за рахунок розширення та зростання ефективності фінансово-господарської діяльності (с. 122-123), що, в сучасних умовах, є особливо важливими для підтримки конкурентоспроможності суб'єктів господарювання України. Не оминув увагою автор питання використання прибутку, яке протягом 2011-2015 років мало тенденцію до недовиконання запланованих показників, що спрямовувалися державними підприємствами на розвиток виробництва та перевиконання показників, що відображають формування резервного капіталу та деяких інших напрямів. (с. 162; с. 283-284, Додаток Л).

У третьому розділі надано рекомендації щодо удосконалення управління процесами формування та використання прибутку суб'єктів господарювання України. Насамперед, автором здійснений макроекономічний аналіз формування і використання прибутку у складі ВВП на рівні основних суб'єктів економіки та видів економічної діяльності, що дало змогу виявити сучасні особливості, тенденції та проблеми його формування і використання (с. 175-178).

Заслужують на увагу рекомендації автора щодо поліпшення формування та використання прибутку і запропонована методика проведення моніторингу рейтингової оцінки рівня прибутковості окремих товарів (товарних груп), що сприяє оптимізації формування виробничих програм з точки зору зростання прибутковості та визначення майбутніх прибутків суб'єктів господарювання (с. 226-228).

Серед найважливіших **наукових результатів дисертації**, яким притаманна наукова новизна, варто відзначити наступні положення:

– методичний підхід щодо визначення фінансових результатів на основі виділення окремих видів доходів і витрат суб'єктів господарювання, що наростаючим підсумком відображають формування видів прибутку, визначених на основі міжнародних стандартів та національних вимог до складання фінансової звітності. Це дає змогу проводити порівняльний аналіз прибутковості у розрізі окремих напрямів діяльності незалежно від організаційно-правової форми та виду діяльності суб'єктів господарювання, виявляти резерви її зростання;

– процес управління формуванням та використанням прибутку, який, на відміну від існуючого, ґрунтується на поділі джерел його формування на внутрішні і зовнішні, виходячи з особливостей окремих етапів економічного процесу. Це дозволяє суб'єктам господарювання коректно визначити свої цілі і завдання стосовно зростання доходів та економії витрат;

– методику оцінки рівня прибутковості з точки зору зростання фінансової конкурентоспроможності суб'єктів господарювання України. Зокрема, у роботі розроблено показники фінансової конкурентоспроможності та показники фінансового запасу конкурентоспроможності, що дає можливість суб'єктам господарювання вести оперативний контроль за станом їх конкурентоспроможності;

– інформаційне забезпечення формування прибутку суб'єктів господарювання на основі моніторингу рейтингової оцінки рівня прибутковості окремих товарів (товарних груп), що сприяє оптимізації формування виробничих програм з точки зору зростання прибутковості й

розширює інформаційну базу для розрахунку доходів від реалізації продукції, визначення майбутніх прибутків і стратегії розвитку суб'єктів господарювання в цілому.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій дисертаційного дослідження в опублікованих працях та авторефераті

Основні наукові положення та результати дисертації Підгірної В.С. на тему «Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки України» відображені у відповідних наукових працях згідно встановлених вимог.

За результатами дослідження опубліковано 22 наукові праці, в тому числі 9 наукових праць, в яких відображено основні положення дисертації, 13 наукових праць, що апробовані здобувачем на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях. Загальний обсяг опублікованих автором робіт складає 7,3 друкованих аркушів.

Опубліковані наукові роботи та автореферат дисертації повністю відображають основні положення дисертації, отримані наукові результати, сформульовані висновки та рекомендації.

Значимість дослідження для науки й практики, впровадження і напрями подальшого використання наукових результатів

Достовірність сформульованих у дисертації наукових результатів підтверджується ґрунтовним аналізом наукових праць сучасних вітчизняних науковців, нормативно-правової бази щодо формування та використання прибутку суб'єктів господарювання, використанням значної статистичної бази, а також впровадженням у навчальний процес та практичну діяльність органів виконавчої влади.

Дисертаційна робота є складовою частиною науково-дослідної роботи кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка за напрямом «Формування фінансового

потенціалу національної економіки” (реєстраційний № 0116U001677), до якої ввійшли теоретико-методологічні підходи та практичні рекомендації щодо формування і використання прибутку суб’єктів господарювання в умовах відкритої економіки України.

Науково-практичні дослідження дисертантки впроваджені у навчальний процес Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича і Львівського національного університету імені Івана Франка.

Таким чином, основні положення і рекомендації дисертації мають науково-практичний інтерес, а також можуть бути застосовані у навчальному процесі. Вони у своїй більшості повністю оригінальні, підкріплені теоретичними доказами і спираються на результати проведених досліджень.

Дискусійні положення і зауваження

В цілому позитивно оцінюючи наукове та практичне значення одержаних автором результатів, слід вказати на деякі дискусійні положення, що мають місце в дисертаційній роботі.

1. У підрозділі 1.1 дисертаційної роботи здобувач занадто багато уваги приділяє сутності та систематизації наукових підходів щодо поняття дефініції «прибуток», що маскує власне бачення, обтяжує дослідження, а також ускладнює пошук шляхів удосконалення.

2. У підрозділі 1.3 автором розкривається в основному процес формування прибутку суб’єктів господарювання, механізму використання прибутку приділяється мало уваги.

3. На с. 207 (рис. 3.3) автором запропонована схема складових процесу управління прибутком суб’єктів господарювання України, що заслуговують особливої уваги при розробці стратегії удосконалення його формування та використання. Однак, дискусійним є напрям використання прибутку на сплату економічних санкцій, що суперечить рис. 1.5 (с. 75) дисертаційного дослідження.

4. Третій розділ дисертації в переважній мірі є теоретичним, наведений статистичний матеріал стосується тільки макрорівня – державної підтримки підприємств окремих видів економічної діяльності, бажано було б дослідити та проаналізувати внутрішні вартісні чинники, що впливають на процеси формування та використання прибутку суб'єктів господарювання на мікрорівні.

5. В третьому розділі автором варто було б розробити та апробувати економіко-математичну модель щодо ефективності формування чи використання прибутку суб'єктів господарювання.

6. Дисертація налічує певні редакційні неточності, у деяких випадках текст носить описовий характер.

Зазначенні положення та недоліки носять дискусійний характер і не знижують теоретичної та практичної цінності дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Підгірної Віри Святославівни на тему «Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки України», подана на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит», є цілісним, завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, яке містить належним чином обґрунтовані висновки та пропозиції щодо вдосконалення формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки України.

Тема представленої на захист дисертаційної роботи повністю відповідає паспорту спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит та розвиває напрям досліджень «Фінанси суб'єктів господарювання».

Мету та завдання, поставлені в дисертаційній роботі, досягнуто і успішно вирішено. Дисертація є добре структурованою, в ній витримано логічну послідовність викладу теоретичних положень. Автореферат і

опубліковані автором наукові праці повністю відображають зміст дисертації, результати дослідження, наукову новизну та практичну значущість.

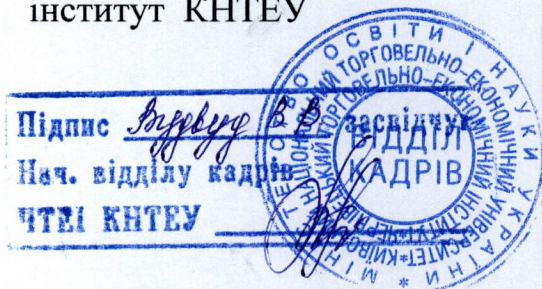
На підставі вищезазначеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота на тему: «Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки України» відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 із змінами, затвердженими постановами КМУ від 19.08.2015 р. № 656, 30.12.2015 р. № 1159, 27.07.2016 р. № 567 до кандидатських дисертацій, а її автор, Підгірна Віра Святославівна, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

Кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства
Чернівецький торговельно-економічний
інститут КНТЕУ

В.В. Вудвуд

Відгук надійшов
до спеціалізації: Вектор: рагу
16.03.2017р
Вчений секретар Д.Калеска / Машар В.А./